

ZA TRPASLÍKY DO KRTSKÝCH SKAL

Výlet Za trpaslíky do Krtských skal je nenáročný výlet okolím města Jesenice. Potěší především milovníky tajemna a krásné přírody, na své si však přijdou i příznivci historických a průmyslových památek. Výlet je určen pro pěší a díky malému převýšení není fyzicky náročný. Výlet můžete absolvovat i na kole, místy je však třeba počítat s horší sjízdností lesních cest a stezek a v Krtských skalách s velkým stoupáním a klesáním cesty. Trasa výletu měří přibližně 13 km. Pro snazší orientaci v terénu nezapomeňte vzít si s sebou turistickou mapu.

Výlet začíná na náměstí Míru v Jesenici, kde můžete navštívit Vlastivědné muzeum (ústí Oráčovské ulice) s regionální historickou a přírodovědnou expozicí. K vidění je zde mimo jiné středověký Tlestsý poklad – konvice se zhruba 400 skleněnými kroužky, které ve středověku nahrazovaly mince. Před muzeem je umístěn svaz několika drobných kamenných památek, mimo jiné dva smířcí kříže připomínající podle pověsti smrt dvou ovčáků, obětí vzájemného souboje.

Z náměstí se vydejte po zelené turistické trase Plzeňskou ulicí. V zatáčce za náměstím věnujte pohled vpravo na původně opevněný románský kostel sv. Petra a Pavla, barokní faru z druhé poloviny 18. století a nárožní secesní budovu bývalé školy z roku 1904 s alegorickou výzdobou poloslopů u hlavního vchodu (medvěd učící dítě atd.). Za benzínovou stanicí na protější straně silnice v plostu zabrady pod náspem silnice se nachází

Smířcí kříž u muzea.

Bývalá škola.

ČERTŮV KÁMEN

Na straně kamene obrácené k pěšině objevíte v jeho levé části dvě prohlubně ve tvaru a velikosti podkovy. Podle pověsti jsou to stopy čerta, které do kamene vyryl svými kopyt ze vzteku z prohrané sázky o duši chytrého krtského chalupníka.

Od Čertova kamene se stejnou cestou vraťte na modrou turistickou trasu a pokračujte do Krt, navržených pro svůj zachovalý historický ráz k vyhlášení za venkovskou památkovou zónu.

KRTY

Působivé okrouhlé návsi vévodí barokní kostel svatého Vojtěcha z první poloviny 18. století, postavený na místě staré kaple, zasvěcené Všem svatým. Zakladatelem kostela byl hrabě Prokop Vojtěch Černín na Petrohradu. K němu odkazují i sochy na pilířích brány do areálu kostela – socha sv. Prokopa (vlevo) a sv. Vojtěcha. Do roku 1945 tvořili po tři století většinu obyvatel Krt Němci (v roce 1890 byl poměr Němců a Čechů 327:4). V letech 1945–46 byla většina Němců odsunuta, v současnosti má obec kolem stovky stálých obyvatel.

Krty jsou poslední zastávkou cesty. Zpět do Jesenice se můžete vrátit buď vlakem (trať Bečov–Rakovník), nebo jít kratší cestou po silnici, nebo zvolit mírně obměněnou trasu, kterou jste do Krt přišli. V tom případě se vydejte zpět ke hřbitovu a před ním odbočte na cestu vlevo kolem chat pod lesem. Tato cesta obchází Krtské skály zprava a dovede vás údolím mezi Krtskými skalami a Kněží horou ke známému rybníku Kofiler. Odtud pokračujte známou cestou po zelené turistické trase do Jesenice.

*Navštivte i další zajímavá místa v okolí Jesenice.
Svůj cíl si vyberte na www.jesenice-ra.cz.*

Prospekt vytvořila obecně prospěšná společnost Rakovnícko v roce 2011 pro Město Jesenice. Text: R. Hartl, fotografie: R. Hartl, R. Dvořák.
www.krivoklatsko.cz

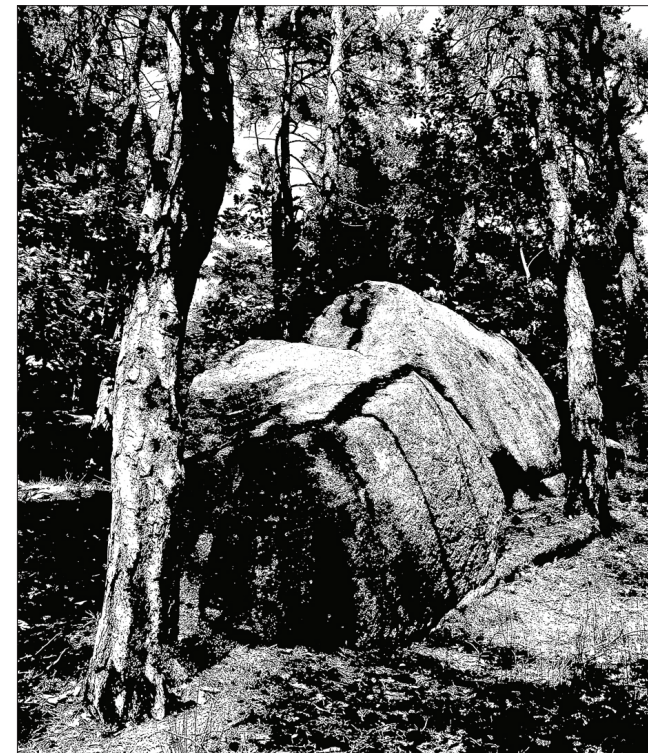

Kostel v Krtech.

Náves v Krtech.

MĚSTO JESENICE VÁS ZVE NA VÝLET

ZA TRPASLÍKY DO KRTSKÝCH SKAL

DALŠÍ TIPY NA VÝLETY
OKOLÍM MĚSTA NAJDETE NA

WWW.JESENICE-RA.CZ

CELNÍ KOLO

Více než půl metru vysoký kamenný monolit opracovaný do tvaru kruhové desky a opatřený po obou stranách reliéfem kříže pochází údajně ze 17. století a měl sloužit k upozornění projíždějících povozů na povinnost zaplatit v Jesenici poplatek za užití cesty, tj. mýto (clo). Věrohodnost této domněnky zpochybňuje fakt, že existence takzvaných celních kol není historicky doložena.

Od kamenného kola přejděte zpět na protější stranu silnice a pokračujte po zelené turistické trase kolem největšího rybníka na Jesenicku, pojmenovaného jednoduše

VELKÝ RYBNÍK

Rybník o rozloze téměř 50 hektarů vznikl na počátku 16. století přehrazením mělkého údolí Jesenického potoka. Za první republiky se stal oblíbeným koupalištěm s velkou plovárnou a střediskem vodních sportů. Z propagačních důvodů se tehdy označoval jako Jezero. Hráz rybníka lemuje památná alej dubů, jejichž stáří se odhaduje na dvě stě padesát let.

Na rozcestí za hotelem Jesenice dejte pozor, ať neztratíte správný směr. Zelená turistická trasa vede rovně mezi chatami, cesta vlevo do vrchu směřuje do vsi Tlesky. Za posledními chatami se zelená trasa stočí mezi poli do lesa a v lese vás po zhruba 300 metrech dovede na rozcestí, označené nízkým oblým kamenem. Než budete pokračovat po zelené, dopřejte si krátkou odbočku vpravo k jednomu ze symbolů Jesenicka. Asi po sto metrech se ocitnete u velkého balvanu, označeného informační tabulí. To je slavný

VIKLAN

Přírodní kuriozita poprvé popsána počátkem 19. století bohužel už není funkční, stala se obětí vandalů. K rozhybání viklanu stačil údajně i silnější vítr. Kolébavý pohyb šestinového kolosu doprovázel dunění a chvění země, znatelné ještě ve vzdálenosti několika set kroků. Nenechte se však zmást kresbou na informační tabuli, Jesenický viklan nikdy na špičce nestál. Ležel ve stejné poloze jako dnes, jen posunutý nepatrně vlevo na oblý vrcholek spodního kamene.

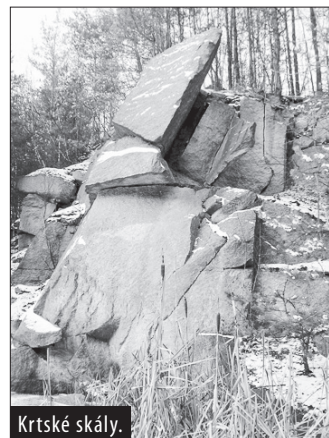
Od viklanu se vraťte na rozcestí a pokračujte po zelené turistické trase k romantickému rybníku Sviták. Byl založen na přelomu 16. a 17. století Vilémem Svitákem z Landštejna, pánem na torzi v blízké obci Soseň. Se Svitákem sousedí menší rybník Kofiler, pojmenovaný podle rasovny (německy Kafillerei), která stávala v blízkosti rybníka. Za rybníkem Kofilerem brzy vstoupíte na území Přírodní památky Krtské skály (výměra 90 hektarů), na což vás upozorní informační tabule. Krtské skály jsou územím zaniklých kamenolomů. Chráněným územím jsou jak pro svůj specifický krajinný ráz tak jako životní prostor řady vzácných druhů rostlin a živočichů. Za informačním panelem Přírodní památky Krtské skály přijdete na rozcestí zelené a modré turistické trasy. Opusťte zelenou trasu

Velký rybník s plovárnou na archivním snímku.

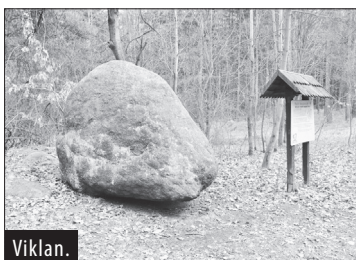
Celní kolo.

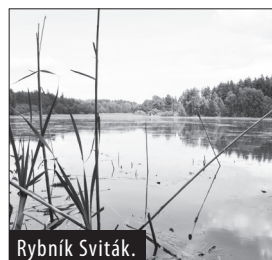
Krtské skály.

Čertův kámen.

Viklan.

Rybník Sviták.

a pokračujte po modré nejnáročnějším úsekem cesty vzhůru do Krtských skal. Na konci stoupání uvidíte po levé straně cesty panel naučné stezky. Jeho tématem jsou

KRTSKÉ SKÁLY

Nejstarší záznamy o lámání kamene v Krtských skalách pocházejí z první poloviny 17. století, skutečný rozmach těžby ovšem nastal až ke konci 19. století v souvislosti se zahájením provozu na železniční trati Rakovník–Bečov v roce 1897. V Krtských skalách se těžila žula, a to jak hrubý stavební kámen, tak ušlechtilé kusy pro umělecké práce. Žula z Krtských skal byla použita mimo jiné při stavbě zámku v Krásném Dvoře, kostelů v Podbořanech a Žatci, při stavbě několika železničních tratí, tunelu Dieberg v Bavorsku a několika mostů včetně mostu císaře Františka I. v Praze. Jen pro stavbu tohoto mostu, která se uskutečnila v letech 1898–1901, dodaly krtské lomy 2 000 krychlových metrů žuly. Z krtské žuly je rovněž zhotoven sloup Nejsvětější Trojice na náměstí Míru v Jesenici. Největším dodavatelem krtské žuly byla místní firma Jaroslav Pokorný, založená roku 1872, která v době svého největšího rozkvětu zaměstnávala až sto kameníků.

Zaniklou kamenickou tradici připomínají v Krtských skalách kromě několika opuštěných lomů (informační panel stojí nad jedním z nich, další lom se nachází hlouběji v lese na protější straně cesty) i četné, v lomech i po lese roztroušené balvany s charakteristickou „zubatou“ stopou po lámání a do pravidelných tvarů opracované žulové bloky. K tradici krtského kamenictví neodmyslitelně patří zdejší pověsti. Vypráví, že ve skalách bývala jeskyně, kde za starých časů žili

TRPASLÍCI

Trpaslíci z Krtských skal byli prý roztomilí, ochotní a dobromyslní. Často chodívali do Krt vyprosit si od lidí něco na přilepšenou nebo si vypůjčit nářadí, které potřebovali ke své podzemní práci. Na oplátku lidem pomáhali, nejráději hlídali a houpali děti v kolébce. Své prosby přednášeli zvláštním způsobem. Říkali například: „Půjčili byste mi vědro, nepůjčili? Přinesu vám za něj chleba, nepřinesu vám nic!“ Trpaslíci žili v Krtských skalách spokojeně, dokud v blízkých Krtech neměli zvony. Když v Krtech zazvonili poprvé, trpaslíci zděšeně utekli do nejzazšího kouta své jeskyně a drobounké dlaně si pevně přitiskli k uším, neboť jim zvonění působilo trýznivou bolest. Když v Krtech zazvonili podruhé, trpaslíci opustili Krtské skály a přesídlili do Krkonoš. Sedlák, který tam trpaslíky vezl, vyprávěl, že jich byl vrchovatý vůz. Za svou službu dostal na oplátku kusy zlata.

Trpasličí jeskyně bohužel už neexistuje, vzala za své při rozšiřování kamenolomů. Z Krtských skal pokračujte po modré turistické trase směrem do Krt. V lese před hrbitovem opět můžete podniknout krátkou odbočku k dalšímu pozoruhodnému kameni. Zhruba v úrovni lesního rybníčku odbočte z turistické trasy doprava na úzkou lesní pěšinu. Po zhruba dvou stech krocích dojdete k obřímu žulovému pecnu, pokrytému mechem a listím. To je